

них санкцій за робоче місце, не зайняте інвалідом, визначається в розмірі половини середньої річної заробітної плати на відповідному підприємстві (об'єднанні), у відповідній установі, організації.

Сума коштів адміністративно-господарських санкцій, яку повинен сплатити роботодавець у разі невиконання нормативу (зазначеного в рядку 03) відображається в рядку 06 форми № 10-ПІ. Контрольне виконання нормативів з працевлаштування інвалідів Фонд соціального захисту інвалідів.

Порушення строків сплати штрафних санкцій тягне за собою нарахування пені на суму заборгованості по сплаті штрафних санкцій у розмірі 120 % річних облікової ставки Національного банку України за кожний календарний день її прострочення, включаючи день сплати.

Таким чином, власник або уповноважений ним орган зобов'язаний забезпечити робочими місцями інвалідів, достовірний облік виконуваної працівником роботи та бухгалтерський облік витрат на оплату праці у встановленому порядку, а також своєчасно проводити оплату своїх зобов'язань.

В. А. Дідоборщ, старший науковий співробітник Дніпропетровського НДІСЕ

ПРОВЕДЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ПИТАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ВИЗНАЧЕННЯМ РОЗМІРУ ЗАБОРГОВАНОСТІ ЗА СПОЖИТУ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЮ

Розглянуто особливості проведення експертиз щодо визначення розміру заборгованості за спожиту електроенергію.

Рассмотрены особенности проведения экспертиз по определению размера задолженности за использованную электроэнергию.

У процесі господарювання досить часто між енергопостачальною компанією та споживачами виникають конфлікти щодо розміру заборгованості за спожиту електроенергію, здебільшого з таких причин:

- 1) енергопостачальна компанія встановлює порушення в роботі лічильників;
- 2) спожита електроенергія не обліковувалася;
- 3) до електричних мереж підприємств надходить електроенергія, яку споживають субспоживачі, унаслідок чого в основного споживача не збігаються дані про кількість спожитої субспоживачами електроенергії.

Під час розгляду судових справ на вирішення судово-економічної експертизи виносяться питання щодо визначення розміру заборгованості за спожиту електроенергію та її обсяг. Заборгованість між підприємствами визначається на підставі даних бухгалтерського обліку. При цьому дані первинних документів зіставляються з даними бухгалтерських реєстрів.

При визначенні розміру заборгованості за спожиту електроенергію первинними документами є накладні, виписки банку, звіти або рапорти про спожиту електроенергію, при дослідженні яких виникають такі проблеми.

1. Номери лічильників, зазначені в додатках до договору про постачання електроенергії, не збігаються з номерами лічильників, указаних у звітах про спожиту електроенергію.

2. Кількість субспоживачів, зазначених у договорі про постачання електроенергії, не збігається з кількістю звітів про спожиту електроенергію. У договорі не вказана кількість субспоживачів, лише прописано умову, згідно з якою кількість електроенергії визначається як різниця між даними лічильників на вході та даними субспоживачів.

3. Через мережі споживача постачається електроенергія населенню.

4. Максимальну потужність підприємства не визначено.

У цих випадках експерту або не надається за можливе категорично встановити та документально підтвердити розмір заборгованості, або розрахунок може бути лише умовним (у разі, якщо на дослідження не надано звіти про споживання електроенергії населенням і невідома максимальна потужність підприємства).

Відносини при постачанні електроенергії регулюються на підставі постанов Національної комісії з регулювання електроенергетики України. Так, при порушенні роботи лічильника не з вини споживача обсяг електроенергії визначається на підставі постанови Національної комісії регулювання електроенергетики України від 31 липня 1996 р. № 28, якою передбачено:

6.20. У разі тимчасового порушення розрахункового обліку електричної енергії не з вини споживача обсяг електричної енергії, використаної споживачем від дня порушення розрахункового обліку до дня відновлення розрахункового обліку, за згодою сторін, може бути визначений на підставі показів технічних (контрольних) засобів обліку або розрахований постачальником електричної енергії за середньодобовим обсягом споживання електричної енергії попереднього розрахункового періоду до порушення розрахункового обліку або наступного після відновлення розрахункового обліку періоду.

Датою початку періоду порушення розрахункового обліку вважається перший день поточного розрахункового періоду, у якому було виявлено порушення обліку, або час і день, зафіксовані засобом обліку (автоматизованою системою обліку).

За день відновлення обліку приймається день складення спільного акта про покази засобів обліку після завершення ремонтних та налагоджувальних робіт схеми обліку.

Розрахунковий період, який використовується для визначення середньодобового обсягу постачання електричної енергії, визначається за згодою сторін.

6.39. У разі неможливості отримання постачальником електричної енергії даних про спожиту електричну енергію в зазначений термін (за ви-

нятком порушення роботи розрахункового обліку) визначення обсягу спожитої електричної енергії за поточний розрахунковий період здійснюється за середньодобовим обсягом споживання за попередній розрахунковий період з подальшим перерахунком у разі надання даних протягом наступного розрахункового періоду.

Тривалість періоду розрахунку за середньодобовим обсягом споживання електричної енергії до отримання показів розрахункових засобів обліку має не перевищувати одного повного розрахункового періоду, після чого розрахунок обсягу спожитої електричної енергії здійснюється постачальником електричної енергії за величиною дозволеної потужності струмоприймачів та кількістю годин їх використання без подальшого перерахунку. У цьому разі відновлення розрахунків за розрахунковими засобами обліку здійснюється після спільного складання акта, у якому фіксуються покази розрахункових засобів обліку електричної енергії.

Отже, при встановленні порушення в роботі лічильників або споживання необлікованої електроенергії заборгованість за електроенергію може бути визначено таким чином.

Якщо період порушення розрахункового обліку електричної енергії не перевищує одного місяця (або існує домовленість між споживачем і енергопостачальною компанією про більший строк), то споживання електроенергії визначається за формулою середньодобового споживання електроенергії (за попередній період роботи підприємства визначається середньоденне споживання електроенергії, яке множиться на кількість днів роботи підприємства без лічильника).

Розглянемо приклад. Підприємство за квітень 2007 р., спожило 900 кВт/ч електроенергії вартістю 252 грн (0,28 грн. за кВт/ч) і розрахувалося за спожиту електроенергію в повному обсязі; у травні за звітном спожито 530 кВт/ч на суму 148,4 грн. При проведенні енергопостачальною компанією перевірки виявлено недоліки в роботі лічильника, попередню перевірку проводили 30 квітня 2007 р. На вирішення судово-економічної експертизи поставлено питання щодо визначення розміру заборгованості підприємства за спожиту електроенергію із застосуванням розрахунку за середньодобовим споживанням відповідно до вимог п. 6.20 Правил користування електричною енергією.

Згідно з п. 6.20 кількість спожитої електроенергії визначається за середньодобовим споживанням. У попередньому місяці було 30 календарних днів за які спожито 900 кВт/ч електроенергії. Середньодобове споживання дорівнює 30 кВт/ч (900/30). У травні 31 календарний день, тобто повинні були спожити 930 кВтч. (31×30) вартістю 260,4 грн. (930×0,28). Підприємство за травень розрахувалося за спожиту електроенергію в сумі 148,4 грн. Отже, заборгованість складає 112 грн (260,4 – 148,4).

Якщо період порушення розрахункового обліку електричної енергії перевищує один місяць (та домовленості між споживачем і енергопостачальною компанією про більший строк не має), то споживання електроенергії

визначається за дозволеною потужністю підприємства (дозволена потужність підприємства множиться на кількість днів роботи без лічильника).

Розглянемо приклад. Підприємство за квітень 2006 р. спожило 700 кВт/ч електроенергії вартістю 175 грн, за яку розраховалося в повному обсязі. У травні за звітном (лічильнику) спожито 530 кВт/ч на суму 132,5 грн. Енергопостачальна компанія провела перевірку та виявила недолік у роботі лічильника. Попередню перевірку проводили 1 квітня 2006 р. На вирішення судово-економічної експертизи поставлено питання, щодо визначення заборгованості підприємства за спожиту електроенергію із застосуванням вимог п. 6.39 Правил користування електричною енергією.

З огляду на матеріали справи підприємство працювало 60 днів з пошкодженим лічильником. Потужність підприємства становить 30 кВт/ч (у матеріалах справи міститься довідка), вартість 1 кВт/ч – 0,25 грн. Перерахували кошти за електроенергію за квітень у сумі 175 грн, за травень – 132,5 грн.

Таким чином, підприємство при дозволений потужності спожило б 1800 кВт/ч (60×30) електроенергії вартістю 450 грн (1800×0,25)

Підприємство за квітень – травень 2006 р. розраховалося за спожиту електроенергію в сумі 307,5 грн (175+132,5). Отже, за даними дослідження заборгованість становить 142,5 грн (450 – 307,5).

У разі, коли через мережі підприємства споживають електроенергію інші споживачі (субспоживачі), то обсяг електроенергії, спожитої основним споживачем, визначається на підставі постанови Національної комісії регулювання електроенергетики України від 22 серпня 2002 р. № 928:

4.15. Для контрольного обліку електричної енергії (контроль за виконанням установлених норм витрат електричної енергії) споживачі додатково можуть установлювати технічні (контрольні) засоби обліку в окремих цехах, на енергоємних агрегатах, технологічних лініях, у будинках.

Технічні (контрольні) засоби обліку електричної енергії перебувають на балансі споживача, їх обслуговування здійснюється споживачем або іншою організацією за договором.

Покази технічних (контрольних) засобів обліку електричної енергії не можуть бути використані для розрахунків за електричну енергію.

Обсяг електричної енергії, спожитої основним споживачем, визначається як різниця між обсягом електричної енергії, визначеним за показами розрахункового засобу обліку основного споживача, та обсягом електричної енергії, визначеним за засобом обліку субспоживача, з урахуванням втрат електричної енергії, пов'язаних із спільним використанням технологічних електричних мереж основного споживача.

Таким чином, обсяг електричної енергії, спожитої підприємством, визначається як різниця між даними лічильників підприємства та даними лічильників субспоживачів. Слід звертати увагу на те, що повинні враховуватись лише ті дані лічильників, які зазначені в договорі між енергопостачальною компанією та споживачем.

Розглянемо приклад. На вирішення судово-економічної експертизи поставлено питання: Яка заборгованість споживача за спожиту електроенергію перед енергопостачальною компанією за квітень – травень 2007 р.? На дослідження надано договір про постачання електроенергії з додатками, звіти споживача та субспоживачів, виписки банків.

З умов договору стало відомо, що через лінії споживача електроенергія передається 20 субспоживачам. За квітень – травень 2007 р. споживач оплатив вартість 1900 кВт/ч (1000 кВт/ч у квітні та 900 кВт/ч у травні) за ціною 0,28 грн.

За даними звітів підприємства (за показниками лічильників на вході), спожито 3000 кВт/ч електроенергії, у тому числі 1700 кВт/ч у квітні та 1300 кВт/ч у травні. За даними звітів субспоживачів, за квітень спожито 600 кВт/ч, за травень – 400 кВт/ч.

Згідно з п. 4.15 постанови Національної комісії регулювання електроенергетики України від 22 серпня 2002 р. № 928 кількість спожитої електроенергії визначається як різниця між даними лічильників на вході та даними субспоживачами, а саме:

- у квітні споживач використав 1100 кВт/ч (1700 – 600);
- у травні споживач використав – 900 кВт/ч (1300 – 400).

Таким чином, споживач повинен був за квітень сплатити 308 грн (1100×0,28), фактично сплачено 280 грн, тобто заборгованість за квітень складає 28 грн. За травень сплачено 252 грн, заборгованість відсутня. Отже, заборгованість споживача за квітень – травень 2007 р. перед енергопостачальною компанією становить 28 грн.

Розглянуті питання не можуть охопити всі проблеми, що виникають при дослідженні документів для розрахунку заборгованості за електроенергію. Кожний окремий випадок слід розглядати індивідуально.

В. Є. Маланчак, завідувач лабораторії
Львівського НДІСЕ

П. В. Тимкович, старший науковий спів-
робітник Львівського НДІСЕ

ВИРІШЕННЯ СУДОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ ЕКСПЕРТИЗОЮ ПИТАНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ДОКУМЕНТУВАННЯМ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧОГО БРАКУ

Охарактеризовано виробничий брак як невід'ємну частину виробничого циклу промислових підприємств. Наведено класифікацію браку, порядок документування в бухгалтерському обліку, а також зазначено його місце в калькулюванні собівартості продукції.